

ศึกษาการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้จากมุมมองตะวันออก

THE STUDY OF THE LEARNING PROCESS TO BE AN AUTHENTIC HUMAN BEING FROM EASTERN POINT OF VIEW

จรายุทธ สุวรรณชนะ 5136066 CECT/M

ศศ.ม. (จิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จิรัฐกาล พงศ์กชเชียร, Ph.D., ปาโรชา สุวรรณบุบผา, Ph.D.

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยสนใจศึกษากระบวนการ/วิธีการและปรัชญาแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาสภาพความเป็นมนุษย์ที่แท้ งานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นไปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) ศึกษาปรัชญาแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้จากมุมมองตะวันออก 2) ศึกษารูปแบบและจุดร่วมของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้จากมุมมองตะวันออก โดยมีวิธีการวิจัย คือ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกกระบวนการ 3 ท่าน ผู้เข้าร่วมจำนวน 18 ท่าน และสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้ จากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้มาสู่การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการสังเคราะห์ข้อมูล จนได้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย จุดหมายการจัดกระบวนการเรียนรู้มี 2 ระดับ ได้แก่ จุดหมายระดับจิตวิทยาและจิตวิญญาณ ลักษณะพื้นฐานการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบผ่านประสบการณ์ การเรียนรู้แบบใคร่ครวญด้วยหัวใจ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทักษะการแสวงหาความรู้ ได้แก่ ทักษะการฟัง การตั้งคำถาม การพูดคุยแลกเปลี่ยน การคิด และการเขียน หลักคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ หลักความสมดุลทั้งหัวใจ กาย หลักความสัมพันธ์ หลักการสร้างสภาวะแห่งการเรียนรู้ หลักการสร้างสถานการณ์ที่ท้าทายหรือพื้นที่เสี่ยง หลักการเรียนรู้จากกันและกัน หลักความเชื่อมโยงกับตัวตน หลักความเป็นองค์รวม ปรัชญาแนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ความทุกข์ของมนุษย์เกิดจากเหตุปัจจัยภายในและเหตุปัจจัยภายนอก มนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้และฝึกฝนขัดเกลาตนเอง มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และพื้นฐานของมนุษย์มีความดีความงามอยู่ในตัว ขณะที่ความเป็นกระบวนการ มี 2 ส่วน คือ บทบาทของกระบวนการ ได้แก่ ร้อยเรียง/ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ โอบอุ้มพลัง/สร้างแรงบันดาลใจการเรียนรู้ สร้างพื้นที่ปลอดภัย เกื้อกูลส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมให้ค้นพบตัวเอง เชื่อมโยงและเติมเต็มการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ความจริงร่วมกับผู้เข้าร่วม และคุณสมบัติของกระบวนการ ได้แก่ การเรียนรู้และฝึกฝนขัดเกลาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการแสวงหาความรู้ รวมตลอดถึงการมีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ส่วนการสังเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือการเกื้อกูลและส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้ เห็นตนเองอย่างลึกซึ้งครอบคลุมรอบด้าน เข้าใจที่แท้ที่ไปของตนเอง ยอมรับ-เปิดรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง มีปัญญา-เมตตาต่อตนเอง ละวางความยึดถือในตัวตน จนมีชีวิตที่อิสระอย่างแท้จริง อันเป็นเส้นทางของการเรียนรู้และฝึกฝนขัดเกลาตนเองที่นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือสิ่งที่กลไกทางสังคมต้องระมัดระวังต่อการนำแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ รวมถึงได้ให้ข้อเสนอต่อการวิจัยครั้งต่อไป

คำสำคัญ : กระบวนการ/ กระบวนการเรียนรู้/ ความเป็นมนุษย์ที่แท้

THE STUDY OF THE LEARNING PROCESS TO BE AN AUTHENTIC HUMAN BEING FROM EASTERN POINTS OF VIEW

JARAYUT SUWUNCHANA 5136066 CECT/M

M.A. (CONTEMPLATIVE EDUCATION AND TRANSFORMATIVE LEARNING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JIRATTAKRAN PONGPAKATEIN, Ph.D.,
PARICHART SUWANBUBBHA, Ph.D.**ABSTRACT**

From the researcher's own curiosity, the concepts, processes, and methods regarding the learning necessary for becoming an authentic human being were extensively reviewed. Consequently, the research's objectives were as follow: (1) to study the concepts of how to carry out the learning processes in order to bring about the authentic humanness in the learner as in the Eastern points of view, and (2) to investigate the patterns and commonalities of how to carry out the learning processes in order to bring about the authentic humanness in the learner as in the Eastern points of view. The research methods included documentary inquiry, in-depth interviews of 3 facilitators and 18 participants, and process observation. The data was analyzed using content analysis to subsequently obtain the essence of how to facilitate the learning processes towards authentic humanness.

The results showed that the learning components were made up of goals of the learning process (the psychological and spiritual levels), types of the learning process (experiential, contemplative, and participatory), inquiry skills (listening, asking questions, sharing, thinking, and writing), concepts of learning facilitation (the balance of head-heart-body, relationships, learning states, challenging situations or risk zones, mutual benefits of learning, self-connection, and holistic concepts), and philosophies of learning facilitation (human sufferings are derived from inner and outer causes, the human contains potential to learn and practice by oneself, all humans are equal, and humans have basic goodness from within.) Meanwhile, the essence of the facilitator was made up of 2 parts: the roles (designing, embracing, inspiring, generating trust, encouraging self-discovery, connecting, supplementing, and co-creating the learning), and the qualities (continuing learning and self-practicing, inquiring skills, and love and compassion for others). Regarding research synthesis, the essence or the commonality of all learning processes was to encourage the learners to be able to deeply and truly see and recognize ones' self, understand and accept themselves for what they really are, have loving kindness for themselves, and let go of their self-attachment, so that it would lead to the true freedom of life, attainable on the path of becoming an authentic human being. Also, the researcher does suggest cautions when these learning processes are applied by social organizations, as well as recommendations for doing research in the future.

**KEY WORDS: FACILITATOR/ LEARNING PROCESS /
AUTHENTIC HUMAN BEING**

153 pages